

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egyesség szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
<p>Szüretre.</p> <p>Magyarország már századokkal ezelőtt a világ első bortermő országai közé tartozott. Remek, zamatos, tüzes borai meghódították a világot. Királyok, fejedelmek asztalának díszje volt a magyar bor.</p> <p>Ekként a bortermelés hazánknak nagyon jelentős keresetága vala.</p> <p>Azután jöttek a szomorú évek, a nagy csapások. A fillokszera letarolta szőlőinket, úgy hogy termésünk — volt év — nem érte el az egy millió hektólitert sem.</p> <p>Ehhez hozzájárult a nagy borhamisítás, ez évtizedekre tönkretette a magyar bor hitelét a külföldön.</p> <p>A magyar faj szívós munkaereje leküzdötte a veszedelmet. A letarolt szőlőket nagy fáradság és áldozat árán ismét fölújította s újra borágtól zöldelnek az előbb kopár hegyoldalak.</p> <p>Az idén azután két kézzel adta a jó Isten az áldást a borágakra, a venyigék hajlanak a dűsan rakott fűrtök alatt: ritka gazdag szüretünk lesz. És jó lesz.</p> <p>Ez évben bortermésünk eléri a multak statisztikájának leggazdagabb éveit: tehát bortermelésünk helyreállítva van.</p> <p>De a küzdelemnek korán sincs vége. Harcolni kell, hogy most már</p>	<p>ez a helyreállított bortermés az ország közgazdaságában mint anyagi erőforrás ismét elfoglalja azt a jelentős helyet, amivel a multban rendelkezett.</p> <p>E munkában az oroszlanrész természetesen szőlősgazdáinkra hárul. Hazánk a bortermő vidékek ritka gazdagságával dicsekszik. Hegyeink lejtőjét szinte elsőrendű borok természetére predesztinálta a természet. Szőlősgazdáink dolga most már, hogy a természetnek ezt a ritka adományát a maguk szakképzettségével meg is őrizzék. E célból emelni kell a magyar pincegazdaság színvonalát. Itt járt német szakemberek ítélete szerint a magyar szőlőkultúra lefözi a németet. De amit így produkálnak, az sokban értékét veszti a rossz pincekezelés által. Meg kell hát tanulniok gazdáinknak a mai kor színvonalán álló pincetudományt, hogy ez a szőlőkultúra magas szintjével egy vonalra emelkedjék.</p> <p>Hát meg is tanulják! Ha a magyar ész és teremtő erő megnyilatkozott a szőlőművelésben, kell, hogy megnyilatkozzék a borok kezelésében is.</p> <p>A helyes borkezelés elsajátítására nagyon kezére játszik gazdáinknak a földművelésügyi miniszter is. Pince-mesteri és borkezelő tanfolyamokat rendez, könyveket ad ki, ezek útján akár maguk a szőlősgazdák, akár</p>	<p>alkalmazottjaik elsajátíthatják a borok modern, szakszerű kezelését.</p> <p>Boraink hamisításának pedig még inkább elejét veszi az alkotandó új bortörvény, amely az eddiginél még szigorúbb intézkedésekkel sújtja a borok hamisítóit.</p> <p>Tehát a szőlősgazdák és az állam vállvetett működése ismét helyreállítja rövidesen teljes nagyságában és jó hírnevében az ország bortermését: De ez még nem elég!</p> <p>Hátra van még egy nagyon fontos, nagyon jelentékeny kérdés: boraink értékesítése. Tulajdonképpen ezen fordul meg az ország szőlőkultúrájának egész jelentősége. Mert ha még akkora termés lesz is, de ha a gazdáknak önönmaguknak kell — hogy így mondjuk — saját boraikba fulladniok, istenbizony kárba vész a szertelen fáradság és költség, a sok gond, aggodalom és munka, amibe a szőlők láb- raállításuk került. Lehet virágzó szőlőkultúra, mesteri pincekezelés: kellő értékesítés nélkül sem az egyes gazda, sem a nemzet megfelelő hasznát nem látja.</p> <p>Boraink értékesítésére tehát kellő forgalmat kell szerezni. Ebben jöjjön gazdáink segítségére az állam a maga erős eszközeivel. De ne várjanak termelőink mindent az államtól. Tegyenek maguk is. Erre bizonyára legalkalmasabb eszköz a szövetkezés. Ala-</p>

Elmult.

Három órai gyaloglás után ért a faluba Bartók Izsó. Szerencsére hamar megtalálta a kocsmát. Vigan szólította meg a kocsmáros.

— András gazda, úgy-e? Sokat beszéltek magáról benn a fürdőben, ugylátszik, jól ismerik. Befogad-e négy hétre? Festő vagyok és tanulmányozni szeretném a vidéket. Ezt a rozoga viskót is megörökítem majd. Érdekes építmény, akár csak a gazdája! . . . Ah a kedves felesége? Alászolgája! Nagyon szerény igényű fiú vagyok! Megelégszem reggelire egy csésze kávéval, csak egy barátságos jó reggelt kérek hozzá, ebédre egy falat baromfit salátával, estére pedig egy kis kedélyes kártya-partit szeretnék; többet nem kívánok!

Másnap már hajnalban bujt ki az ágyából Bartók Izsó és vázlatkönyvével kiment a ház elé. Egy ideig szorgalmasan rajzolgatott, azután megkérdezte az ajtóban megjelenő kocsmárosától:

— Ismeri Seress Mihályt? Nagy külön az öreg, úgy-e? Melyik a háza?

— Ott balra az a palafedeles!

— Hiszen ez valóságos nemesi kuria? A barlangjában van most a vén medve?

Dél felé Seress Mihály portája felé ment Bartók Izsó. Amikor a magas faragványos fakapun keresztül belépett az udvarra, gyökereket vert a lába. De egy pillanatig csupán

Csakhamar félredobta a botját és berohan! az udvarra. Tagbaszakadt parasztember ütött vert ott egy csodaszép leányt.

Bartók Izsónak acélizmai voltak és nagy erővel lödött egyet a brutális emberen, aki áldozatát elengedve, gunyos nevetéssel fordult tolatkodó támadója felé. Rövid birkózás után Bartók Izsó lett a győztes.

— Takarodj az udvaromból! — ordította Seress Mihály és a kapu felé mutatott. — Te is pusztulj innen semmirekellő! — parancsolt a lányra mértéktelen dühében.

Megriadva menekült a leány és — gunyos, mély meghajlással Seress Mihály felé — követte őt a festő.

— Kedves jó barátom! Pompás alak az a Seress Mihály! Első bemutatkozásom alkalmával rögtön úgy megtetszettem neki, hogy rámbizta az ország leggyönyörűbb kincsét. Nagyon értékes kincs az, pajtás! Arany hullámzik szépséges fejcskéjén, arany-forrást rejt a torka és tiszta kék szeméből szinarany hűség tükröződik. Hozzátok küldöm a kincset. Egy nagy kéréssel ime reátok bizom: Ritának hívják őt és Rita legyen a nagy művészneve, akit e gyermekből majd fölneveltek! Arany-forrást rejt a torka, véletlenül tudtam csak meg tegnap, amikor egy mélabus dalocskát énekelt, csodálatos mély érzéssel és úgy, ahogyan én még énekelni nem hallottam senkit. Fogadjátok magatokhoz, barátom és vedd forró köszönetemet, hogy

ide küldöttél üdülni. A közel jövőben visszatér hozzátok és sok mindentől beszámol nektek hűséges barátod

Izsó.

Az ember sorsa egy pillanat alatt változhatik meg. — mióta Gerte Rita elhagyta mostohaapja udvarát, mesés nagy szerencse virradt reá! Az a művészlelkű férfi, aki oly lelkesedéssel intézte jövőjét, szívébe ültette a szerelem virágát. Boldogan és hívően várta az üdvözítő és varázslatos jövőt.

Másik új érzelm is ébredt föl a lelkében, mely szürke köznapiaság fölé emelte, a kiválsztottak osztályrésze, — a művészet.

Hangja csodaszép volt. Tanárai nagy gyönyörűséggel hallgatták és csakhamar magával ragadta a nagyközönséget is. Prágában énekelt először nyilvánosan. Hangja, játéka és szépsége tomboló lelkesedést váltott ki hallgatóiból. A közönség orkánszerű tapssal tündöklő mellette és boldog énektanára — a testő barátja — ujongva ölelte keblére.

Bartók Izsó könnyes szemekkel dadogta: — Rita . . . Rita . . . — de kikerülte a leány feléje kitért karjait és egyedül kimenekült a sötét éjjelbe!

Későn került csak haza, ahol barátja már várakozott reá. Feltette őt és azért hagyta el a vig családi kört, hogy megvárja otthonában.

Bizonytalanul nézett reá Bartók Izsó, azután kezénél fogva vezette ablakához. Felmu-

kítsanak tehát nagyobb hegyközségek akár külön, akár egyesülve pincészeteket. Ezekben a szövetkezetekben egyesüljön mindegyik gazdának ereje. Kölcsönösen összefogva azután megvédhetik azonos érdekeiket. A szövetkezet megfelelő szakszerű kezelés által majd a bor minőségét a lehető legmagasabb fokra emeli, a fogyasztó piacok megtalálásának jobb eszköze lesz, végül megvédi a megszorult gazdát a boruzsora ellen is.

Mert a gabonauzsora módjára elkövetkezik majd a boruzsora is. Különösen ilyen dús bortermő évben, mint az idei, mikor a bőség nagyon leszállítja a borok árát. A megszorult gazdák előlegeket szednek föl terméskre, de ez utasora-pénz lesz, mert a gazda kénytelen lesz potom áron elköttyevényelni termését, csak hogy pénzhez jusson.

Alapítsanak hát szövetkezeteket. Ha ezek nem is szüntenek meg minden bajt — baj mindig lesz a világon — de legalább minimumra csökkenthetik.

Akkor azután megtérül a gazda nagy gondja, költsége és fáradsága, amit szőlőbirtokára fordított.

Forgács.

Üdvözlét az új képviselőknek. Üdvözlét abban a reményben, hogy szorgalmas és hűséges gondozói lesznek a város érdekeinek.

Ha a szorgalomról van szó, a palma a multból bizony a földmives tagoknak jut. Ők legpontosabb látogatói a gyűléseknek. Szinte minden gyűlésen ott van valamennyi.

Ebben a szorgalomban legyenek jövőre versenytársak a többi választott képviselők is. Meg a virilisták is. Ez a legkevesebb, amit a város lakossága megkövetelhet azoktól, akik a képét viselik ott a tanácssteremben.

Szeptember 20-án, ma vasárnap fontos gyűlés lesz. Az ovó telek megvásárlásáról és az állami népiskola építésére fölveendő 210.000 K. megszavazásáról lesz szó. Ott kell lenni a képviselők kétharmadát

tatott az égre, ahol fényesen ragyogott az esthajnali csillag és reszkető hangon elkezdett beszélni:

— Fölöttünk fel-fellobbanó lánggal egy gyertya világít. Csekélyke fénye kísérteties arnyékokat szül. Szélrohám vagy egy száj fuvása kiolthatja, vagy pedig szomorúan végig ég és magától kialszik az izzó kanócl. . . Ilyen gyertya vagyok én is, amely égett, elfogyasztotta önmagát és immár kialvó félben van! Ne ijedj meg, pajtás . . . nem a testem . . . de a tehetőségem . . . O azonban feltarthatatlanul nőtt, növekedett, mint a nap és szebben, tisztábban, isteniebben tündöklök majd a művészet egén, mint ott a végtelen távolban az a csillag! Ez választ el bennünket egymástól! Álmodtam barátom, elmúlt . . . vége! . . . Egy pillanat végzetesen megváltoztathatja az emberek sorsát! . . .

Éveken át hűségesen várta és hívően Gerde Rita a szerelmesét, mignem tudására ébredt annak, hogy reményei, vágyódásai hiába valók. Igaza volt Bariók Izsónak. Tehetsége elhamvadt . . . és vele a léleknek szárnyalata, a szívnek melege is!

Mindinkább elhalványult benne Ritának szépséges képe, elveszté hatalmát és nem menthette ki őt az örvényekből, melyekbe a céltalanul vergődő beleszédült,

És egy napon levelet kapott Rita.

nak. Bizunk benne, hogy ott lesz. Annál is inkább, mert egy fitying sem terheli ezekből az ügyekből a várost. Mind a két terhet az állam viseli, a város csak közvetítője és végrehajtója az államnak.

Mind a két ügy sürgős. Ujabb 30 meg 30 napokra elodáznai nem lehet. Tehát legyen ott mineduki. Ezt parancsolja a közelesség és a közérdek.

Lapunk most egy éve fölemlítette, hogy teremtsenek valami sümegi különlegességeket. Apró 5-10-20 filléres holmikát. Már t. i. azok, akiket illet. A praktikus eszmét senki sem valósította meg. Azért a sümegi specialitás a Würzburger-féle üveg-edényekben kimerül. Ez is olyan, hogy „tömegrú”-nak nem való. Százával, ezrével nem vásárolhatja az idezarándokoló embertömeg. Más pedig nincs.

Ez elég maradiság. Másutt, fürdőhelyeken, búcsúkon kap a nép ilyen cikkeket. Olcsót és alkalmasat. Képecskék, szobrocskák, gyujtótartók, szivarszipókák, apró csecsebecsek kínálkoznak a népnek. Az meg szívesen veszi emlékné, ajándéknak. Mert pár fillérbe kerül az egész.

Sümeg azonban nem okul. Pedig szép haszna volna belőle. Igy megmarad sümegi különösségnek a laicikonyhák hamvas kávéja, meg az a „jó sümegi kábozska”.

Nekünk ez is elég!

Az ős magyar természet kiállta a tűzpróbát. A vendéglátó természet. Az itt volt horvát, vend és német katonákat népünk csak úgy fogadta, mintha az alföld vagy a dunántul színmagyar fiai volnának. Elfelejtette a Supiló-féle komiszkodásokat, a fáradt katonában csak az embert látta és szívesen fogadta.

Azt hisszük, ha a horvát katonaságot így többször keresztül masiroztatnák népünk között, hát hiába hintené a maszlagot fejükbe a sok Supiló, nagy horvát, akik 800 év közösséget akariák szétrobbantani.

Bárd.

H I R E K.

— **Kitüntetés.** A király *Hornig Károly* veszprémi megyés püspöknek a Lipót rend nagykeresztjét adományozta.

— **Rainprecht Antal.** Lapunk mult számában megemlékeztünk Rainprecht Antal

„Gerde Rita! Tündöklő csillag ott fenn az elérhetetlen magasságban! . . . feloldlak! Lányok ülnek itt körülöttem. Gambriusz országában mulatok és a leányok szorgalmasan töltnek nekem! Részemre elérhetetlen a tündöklő csillag ott fenn a magasban, azért a lidérc fényvel érem be! Lidércnek táncolnak körülöttem és magam is táncra perdülök. Nem fázom, nem éhezem . . . nem szomjazom a szerelmet . . . de a dicsőséget sem! . . .

Isten veled, tündöklő csillag! Felejtse el azt, aki a lidérc és az aranyborju körül táncol! Holnap már karikagyűrű csillog az ujjamon és olyan asszonyt ölelek, akinek aranyai pótolni fogják a dicsőséget és az . . . ideált! . . .

Rita halovány lett. A keze reszketett és félt, hogy szívét megrepeszti hatalmas dobogása!

Gépiesen emelkedett fel helyéről és íróasztalához támo lyogott. Ott állott az arc képe. Kifejtette a keretből . . . a sötétül szobában gyertyát gyujtott és a lángok martalékává lett az . . . ami már nem volt az övé . . . és ez életben soha többé nem lehetett azzá! . . .

Álom volt . . . szépséges, tündöklő álom! És az álom — elmúlt.

Révész Tihamér.

püspöki jószágkormányzó haláláról. A boldogult temetése szeptember 19-én volt. Rátóton helyezték örök nyugalomra a családi sírboltban. Végso tisztességén a sümegi és deáki tisztek is megjelentek. Haláláról a következő gyászjelentést kaptuk:

Rainprecht Antalné, szül. Reinprecht Magdolna, dr. Rainprecht Antal és neje szül. Fenyvessy Aranka, valamint gyermekeik, Magda és Antal, az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb férj, aya, nagyatyja, após és rokon Rainprecht Antal úr, a veszprémi püspökségi javak kormányzója, a Ferenc József rend lovagja f. évi szeptember hó 11-én este 10¹/₄ órakor Budapesten hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után életerének 64-ik, boldog házasságának 40-ik évében az Úrban elhunyt. A drága halott földi maradványai a Károly-kápolnában tételnek ravatalra és itt f. hó 14-én d. e. 10 órakor tartandó gyázmise után fognak Rátótra vitetni, a családi sírboltban a boldog feltámadás reményében nyugalomra helyeztetni. Veszprém, 1908. szept. 12. Adj Uram neki örök nyugalmat és az örök világozság fényekedjék neki!

— **Községi gyűlés.** Sümeg képviselőtestülete ma vasárnap délelőt 10 órakor rendez őszi közgyűlést tart. Tárgyai: 1. Az 1909. évi községi költségvetés megállapítása. 2. A 210.000 koronás törlesztéses kölcsön fölvétele. 3. A városi téglagyár bérbeadása. 4. A második ovó telkének megvétele. 5. Ekstein Samu kérvénye közsén kutatása iránt. 6. A községi közmunka előirányzat bemutatása. 7. A szegényház építési költségeihez való hozzájárulás megállapítása. 8. A 30 filléres tanítói nyugdíj összegének megállapítása. 9. Vágóbiztosítási állás rendszeresítése. 10. Tomor Dezsó illetőségi ügye. 11. Indítványok. Fontos tárgyak ezek. Egyike-másika a tagok két harmadának jelenlétét kívánja. Azért föl-hívjuk a képviselőket, hogy távollétükkel — ne tündökljenek.

— **Megyegyűlés.** Zala vármegye folyó hó 14. és 15-én tartotta szeptember havi gyűlését *Bathány Pál* gróf főispán elnöklése alatt. A közgyűlés *Szentmiklóssy Gyula* tapolcai főszolgabíró nyugdíjazza és pedig méltányosságból teljes nyugdíjjal. Nagykanizsának törvényhatósági várossá való törekvését a vármegye nem ellenzi, de új megye kikerítésének ellene van. *Udvardy Vince* indítványozta, hogy vármegyei takarékpénztárt szervezzenek vagy legalább a megye pénzeit a megyebeli takarékpénztárakban helyezték el. Az indítványt bizottságra bízták. Két új árvaszéki ülnöki, továbbá 3 középponti s 3 járási közigazgatási állást szervez a vármegye. A nagykanizsa — alsólendvai vasutrá Nagykanizsa 100 ezer, Becsehely 10.000, Petrivente 5000 koronát szavazott meg. A közgyűlés jóváhagyta. Tapolcának a tízi katasztrófa alkalmából fölveendő 10.000 koronát kamatmentes kölcsönről hozott harározatát elfogadta a közgyűlés. Ugyancsak jóváhagyta *Keszthelynek* a villamos telep bővítésére fölveendő 80 ezer koronás kölcsönát is.

— **Katonák Sümegen.** Mire ezek a sorok napvilágra jutnak, már lefutják a veszprémi nagy királygyakorlatokat. Ezekből a gyakorlatokból, amelyeken vagy 140.000 ember vett részt, Sümegnek és vidékének is jutott valamelyes. Folyó hó 13-án már itt jártak keltek a szállás csinálók. Volt köztük szinte minden fegyvernembeli katona. Másnap fél 11-kor a katonai zenekar hangjai mellett vonult be Sümegre két ezred horvát baka. A közönség élénk érdeklődéssel kísérte a bakákat, amint elvonultak a nagyvendéglő sarkán állomásozó tisztikar előtt, akiknek élén egy tábornok állott. Különösen leköltötte figyelmét a tábori konyha, amely a bakák nyomában járt, füstölő kéményével, hatalmas füstjeivel! A konyhát ezen a hadgyakorlatokon próbálják ki először. Ha be válik, a holtra fáradt és kiéhezett bakának nem kell pár órát várni, nyomban megkapja a menázsiját, mert útközben elkészül az étel. Déli 1 óra tájban a szállító kocsik hosszú karavánja érkezett be a keszthelyi országúton a városba. Fekete sárga karszalagos fuvarosok szállították a rengeteg holmit.

Szállították automobil húzta szállító kocsik is. Ezek keltették a legnagyobb érdeklődést hatalmas kerekekkel s erős szerkezetekkel. Állandóan sok bámulójuk volt. A gyakorlatokban megbetegedett katonák számára volt egy egészségügyi csapat is, sárga kocsiaik a vörös kereszt jelvényével ott állomásoztak a tágas Flórián téren. 14-én este 6-tól 7-ig a püspöki kastély előtt térczene volt. Nagyszámú közönség hallgatta. Az előadott magyar darabokat, főként a Himnusz hatalmas megéltetése. 15-én szünet volt. Uccánk a sétáló katonák különféle egyenruhától eleve, tarka, mozgó képet nyújtottak. Másnap, mire a közönség zöme álmából ébredet, Sümeg visszanyerte csöndes mindennapi képét, a katonák hajnalban elvonultak. Csak két automobil maradt itt társzekerekkel a városháza előtt híromdónak. Délben ezek is tovarobogtak. Csabrendeken még eleve nebb kép volt. Itt 1 tüzérezred, egy vadász zászlóalj s két baka ezred szállt meg, pihenőt tartva és erőt gyűjtve a királygyakorlatok döntő napjára. A hadgyakorlatok folyó hó 18-án befejezést nyertek. A hazatérő katonaságból tegnap fél egykor 3 század 16-os huszár érkezett Sümegre, akik itt pihenőre szálltak. Ma útnak indulnak állomáshelyükre.

— **Irodalom.** Sági János nagyobb irodalmi munkába kezdett Malonyai Dezső ismert nevé irónak a Magyar Nép Művészete című előkelő munkája javára. Sági János Malonyay Dezső kérésére földolgozza a keszthelyvidéki népies építkezést, a sümegi virágzó fazekas ipart, amely messze vidékeken még egyedül dolgozik szép virágdiszkekkel, a paszmántos ruhákat, a bábos és képfestő formákat, a varrotásokat, a pásztor művészetet.

— **Állatkállitás.** A Zalavármegyei gazdasági egyesületnek a sümegvidéki gazdakör közreműködésével rendezett állatkállítást tegnap tartották meg Csabrendeken. A kiállításról jövő számunkban közlünk részletes ismertetést.

— **Búcsú.** A múlt vasárnap folyt le Sümegben az évnék egyik nevezetessége, a márianevenapi búcsú. Elég jó idő kedvezett neki, bár a levegő érezlette, hogy szeptember már berreg. Sok nép volt, de mégis kevesebb a szokottnál. A rossz esztendő meg a katonai gyakorlatok otthon fogták a népet. Mindazáltal délelőtt eleve sürgős forgás volt. A barátok templomától a Flórián-térig csak úgy hullámzott a nép. Az idegen forgalom, amelyet a búcsú és az átvonuló katonaság okozott, szép összeg pénzt juttatott a városnak.

— **Sümegvár.** Kimnach Ödön, a helybeli állami realiskola tanára, Sümegvár címmel költői elbeszélést ír. A költeményt lapunk zártakor kaptuk. Ára 60 fillér. Még visszatérünk rá.

— **Csabrendek halad.** A mi jó szomszédunk Csabrendek, áldásos intézményekkel gyarapszik az év folyamán. Ezek nagy hatással lesznek a község anyagi fölvirágzására. Hobaj pusztán már jó ideje működésben van a cementgyár. Most a tulajdonosok egy kiváló német szakembert hoznak, aki a munkásokat megtanítja a kor színvonalán álló cementmunkára. A tanítás mintegy két hónapi időt vesz igénybe. A Barca-féle mezőgazdasági szeszgyár november elején kezd meg működését. Összekötik majd keményítő gyártásával is. A sümeg-csabrendeki vasút terve már készen, csabrendeki illetékes férfi kezében van. E dologban a közel jövőben szintén megindítják a mozgalmat. Mindezek a csabrendeki híres-neves borral együtt nagy hatással lesznek a lakosság gazdasági fejlődésére és anyagi jólétére. Mi csak sok szerencsét kívánunk Csabrendek közgazdasági törekvéseire s meleg szívvvel ajánljuk a jó példát — Sümegnek is.

— **Sümegi választó kerület.** A Zala tudósítása szerint a választójogi reform terve szerint Zala vármegye három választókerülettel gyarapodik. E szerint a *szentgróti* kerületet *sümegre* és *szentgrótira*, a *nagykanizsai* kerületet *pacsaira* és *nagykanizsaira* osztják szét s szerveznek még egy harmadik új kerületet is. E tervet azonban még nem végleges.

— **A vármegye napidíjasai.** A belügyminiszter felhívta a vármegye közönségét, hogy a napidíjasokra vonatkozólag dolgozzon ki rendeletet. A közgyűlés által kiküldött bizottság oly méltányos szabályrendelet tervezetet dolgozott ki, amely megnyugtathatja a vármegyei napidíjasokat és családjaikat jövő sorsuk felől. A szabályrendelet tervezetnek különösen a nyugdíj jogosultságra vonatkozó része az, amely humánus és nagyjelentőségű újítást képez. A napidíjasok eszerint a nyugdíjintézet tagjai lesznek s a régebben szolgálati idejéből tíz év lenne beszámítandó, ezek azonnal nyugdíjképesekké válnak. A tervezet a napidíjasok részére évenként három heti szabadságot óhajtat biztosítani. Ezideig csak a hivatalonk jöndulatából kaphattak szabadságot. Az eddigi gyakorlat szerint a napidíjasokat az alispán fogadja fel s bocsátja el. A bizottság által kidolgozott tervet szerint az elbocsájtott napidíjas az alispánnak erre vonatkozó határozatát a közigazgatási bizottsághoz megfellebbezheti. — Szóval a tervezet biztosítja a hivatalos ranglétra legalsó fokán álló s terhes munkát végző vármegyei alkalmazottak emberi sorsát. A vármegye szeptember 14-iki közgyűlése a tervet elfogadta.

— **Népipari cikkek.** A *Balaton Szövetség* a múlt évben megkezdett és Somogy, Zala és Veszprém vármegye népipari termékeinek forgalomba hozatalát célzó tevékenységét ebben az évben fokozott arányokban fogja folytatni. Szépen himző szövőasszonyok, lávafaragó fiúk, gyékényszövők, pásztorfaragványok készítéséhez értők, egész éven át szorgalmasan dolgoznak, hogy a közönség kezébe magyaros izlésű, magyar kéz csinálta emlékek, ajándékok és használati tárgyakat lehessen adni.

— **A csuvarozás rendezése.** A magyar malomipar egyik régi sérelmének, a csuvarozásnak rendezése tárgyában a kereskedelmi miniszter 61769/10. 1908. sz. alatt a következő rendelet adta ki: Valamennyi magyarországi másodfokú iparhatóságnak. Isméteitlen panasz merült föl az iránt, hogy a molnárok és megbizottaik az ugynevezett csuvarozást oly módon gyakorolják, hogy a gabonát nem csupán őrlés végett hordják össze, hanem azt lisztnek eladásra kinalása mellett meg is vásárolják (A kész lisztet megbizottaiknak visszaszállítják.) Ez az eljárás azonban a kereskedelmi miniszternek idevonatkozólag 1904. január 5-én 76097/903. sz. alatt kibocsátott magyarózi rendelet harmadik bekezdésében foglalt kijelentéshez képest már túlhaladja a munkavállalás határait és már az 1900 XXV. t-cikk korlátozása, illetve tilalma alá esik. Figyelmeztetem tehát az iparhatóságokat, hogy a kihágási eljárás 1900. XXV. t. c. alapján mindazon esetekben folyamatban teendő, midőn a csuvarozó molnár a hatósági közegek előtt nem képes hitelt érdemlő módon igazolni, hogy a gabonát csupán őrlés végett hordta össze s az egyes felektől a gabonát nem egyszersmind lisztnek eladására kinalása mellett vásárolta meg.

— **Munkásbiztosító pénztári kiküldöttek választása.** A zalaegerszegi kerületi munkásbiztosító pénztár közgyűlési kiküldötteinek választása Sümegben folyó hó 21-én d. e. 9 órakor a városháza tanácstermében lesz. Választandó 3 tag az alkalmazottak sorából.

— **Az apaállatok gondozása.** A földmivelésügyi miniszter az apaállatok megfelelő gondozása és ápolása végett a következő rendeletet intézte Zalavármegye alispánjához: Panaszok merültek föl s szakközgeim is jelentették, hogy a községi (városi) elüljáróságok gyakran nem fordítanak kellő gondot a köztenyésztésre szolgáló és felügyeletükre bízott apaállatok megfelelő gondozására és ápolására ugyanarra, hogy számos esetben oly hiányos a takarmányozás és oly fölületes a gondozás, hogy az apaállat leromlásának, sőt elhullásának sokszor ezen mulasztás az okozója. Minthogy a közös tenyész apaállatok gondozása körül felmerült eme hiányok és mulasztások nemcsak a községek (városok) és a gazdaközönség anyagi érdekeit károsítják, hanem sokszor egy-egy vidéken az állattenyésztés fejlődését is megakadályozzák, följelentem az alispán urat, utasítsa szigorúan a községek (városok) elüljáróit, hogy felügyeletükre bízott tenyész-apaállatok megfelelő tartására, takarmányozására és ápolására fokozott gondot fordítsanak, mert ha újabb, ilyen mulasztások jutnak tudomásra, a szigorú vizsgálatról és torlástól eltekinteni nem fogok.

— **A szüretelés szabályai.** 1. Szüretelni csak a reggeli harmat felszáradása vagy a déli felengedése után lehet. 2. A szüretelők állandóak legyenek. Szüretelés közben ne egyenek. 3. A szedést tőkénként kell megkezdni. A kés éles, az edény tiszta legyen. 4. Az érettebb szőlőt külön kell szedni. 5. A sort megbontani nem szabad, előre törni nem helyes. Inkább pontoság, mint gyorsaság. 6. A kóstogatás nem válik a szüretelés javára. Inkább egy-egy fürtöt kell megenni. 7. A szedőedényekben a szőlő tartását nem kell megengedni. 8. A szüretelésnél álljon rendelkezésre elég kád, faedény, szőlőbogyózó rosta, taposó zsák. 9. A hordókat, főleg az újakat sződaoldat és diófalevél-főzettel kell kiforrázní, hideg vízzel többször kiföblíteni. 10. Rendes és elegendő szerszám nélkül a szüreteléskor mindig hátramaradás és hiba esik.

— **A vásári koldusok.** Vásárok és bucsuk alkalmával tömegesen érkeznek a vidékről, a szomszédos vármegyeikből, sőt idegen országokból is koldusok, akik egymással nem valami épületes módon dulakodnak. A vásár- és templomteret valóságos ellepik a közönséget zaklatják, testi hibáikat szemérmellenül fitogtatják, undort keltenek, gyakran pedig ilyen hibákat szinlelnek és általában véve a rend és vagyonbiztonság ártalmára vannak. A közegészségügy, köztisztaság és közszemérem érdekeit sértik. Az alispán az illetékes hatóságok figyelmét az e tekintetben fentálló törvényekre, szabályokra és arra hívta fel, hogy ha egyes községek nem képesek szegényeik eltartásáról gondoskodni, az állam segélyét is igénybe vehetik.

— **Borzalmas halál.** A nagykanizsai vasútállomáson f. hó 17-én borzalmas vasúti szerencsétlenség történt. Betlehem György vasúti kocsimester sánci lakos este 8 órakor a pályaudvaron teherkocsik tolatásával volt elfoglalva. A 18-as számú vágányon állott egy kocsisor és ehhez kellett távolabb álló négy kocsit hozzacsatolni. A négy kocsit megindították és midőn már ezek robogtak az álló kocsisor felé, Betlehem fel akart menni a fékre, de e pillanatban a mozgó kocsik elérték az álló kocsisor, melyhez hozzáütöttek. Ez oly rázkodással járt, hogy a kocsimester leesett és pedig oly szerencsétlenül, hogy feje éppen a két vonatrés ütközési közepé került. A vonat borzalmasan elbánt vele. A két tányeralaku ütköző összecsapta a fejét, ami rögtön halált okozott. A hatóság megejtette a helyszíni vizsgálatot s az ügyet áttette az ügyészséghez további intézkedés végett.

— **A kártya vége.** Szerdán virradó éjjel két horvát hatona kártyázott *Naumark* Mihály kocsmájában. Az egyik elnyerte a másiknak a pénzét. Erre a vesztes dühbe gurult, s szuronyával három sebet ejtett nyelő társának hátán, míg maga egy orrcsapás árán kimenekült a háboruból. A sebesült katonát a kórházba vitték s ott ápolják. Szurkáló társát pedig katonáék vették gondjaikba, hogy elvegyék kedvét a további hősködéstől.

— **Helyesírás.** Csabrendek községén innen az országútból a harasztra szakad, egy marhaajtó út. Az árkon belül pózna mered az égnek, rajta tábla, a táblán ez a fölírás:

Marhaha
jtóit

Amint a Jellassics-bakák, akik kukkot sem tudnak magyarul, elvonultak a tábla mellett, fejcsoválva nézték ezt a magyar helyesírást. Ajánljuk a csabrendeki elüljáróság szíves figyelmébe.

— **A búcsú vége.** A múlt vasárnap *Bojtor* István máriamajori cseléd is bejött Sümegre a búcsúra. Itt *Úr János* vendéglőjében borozgatás közben összeszólalkozott ifj. *Gárgó János* helybeli kocsisal. A vendéglőből kiutasították a két legényt. Erre a *Szelesley Géza* kerti helyiségébe mentek. Itt az összekülömbözésnek véres folytatása lett. *Gárgó* késével alaposan megszurkálta *Bojtor* fején, karján s vékonyán ejtett egy erős szurást. A súlyosan sebesült legény a maga lábán hagyta el a kertet, de az uccán roskadozni kezdett, egy ismerőse a rendőrségre vitte. *Fischer Ignác* dr. körorvos kötözte be sebeit. A rendőrségről nagy uccai kísérettel a kórházba vitték s ott fekszik most is. Felépül. *Gárgó* ellen az eljárást megindították.

— **Nem hitt az orvosnak.** Egy kis-komáromi ember másfél éves gyermeke rosszul lett. Az orvos gombamérgezést állapított meg s megmentette a gyermeket. A szülők otthon kicsinylőleg nyilatkoztak az orvosról. A férfi azt állította, lehetetlen, hogy a gyermek attól a gombától rosszul lehetett volna. Főzetett belőle egy nagy lábossal s azt jóízűen elfogyasztotta. Utána elment a kocsmába, ahol beborozgatott. Mikor hazafelé tért, már szédült. A házat nem ismerle meg, úgy kellett bevezetni. Otthon azután vadul táncolt és őrdöngeni kezdett. A felesége most már hitt az orvosnak, hamar érte rohant. Az idejében érkezett segély megmentette a hitetlen férfit.

— **Amerikai levél.** Egy atyafi kívándorolt Amerikába. Jól menő sora, levelet írt egyik gyermekkori pajtásának, de a levél hiányosan lévén címezve, visszakerült a feladóhoz.

Az atyafi újra elküldte, de az is csak visszament azzal, hogy nem találják.

De az amerikai magyar nem hagyta magát, hanem harmadszor is elküldte a levelet, amelynek borítékát így címezte meg:

Hajagos Esván
komámnak

az cziráki ásó riszen, nem messzi az eskolától. Ha nemvóna othun, hát keressék a tehén csordán husz lépésnyire a temetőtől, de ha erre az átresre se tanálja az a pupos kisbíró, hát akkor aszondom, hogy salyagos. Póladó: Szekeres Lajos oihun országos érdemet szerzett aranyokleveles magyar sneider, Klevelandi gyári munkás özvegy ember Demint vőlegény jelölt.

A burgonya két veszedelmes betegsége.

— Közli a m. kir. növénykórtani állomás. —

Már évek óta jelentkezik Németországban a burgonyabokrok egy megbetegedése, amely évről-évre fenyegetőbb jellegűt ölt s amely, sajnos, már hazánk egyes vidékein is, tudomásunk szerint főleg az ország északnyugati részén, el van terjedve. *Levélfodrosodás* néven ismerjük e bajt, amelyet a *Fusarium* genusba tartozó fonálgombák idéznek elő.

E betegségnek, amely már hazánk burgonyatermesztését is erősen fenyegeti, ismertető jelei a következők: június végén, még inkább azonban július és augusztus hónapokban a burgonyatáblákon egyes növények felső levelei a levélborda mentében többé-kevésbé összehajlanak, szélóktól kezdve besodródódnak, s a levéllemeznek ilymódon felülre került alsó lapja a sárgától a sárgászörsbe átmenő színárnyalatot nyer s a bokor levelei felülről lefelé haladóan lassan elhalnak.

A levélfodrosodás első jelentkezésekor kevés fontosságot tulajdonítottak neki, mert a beteg bokrok látszólag rendes termést adtak s a gumók sem különböztek, legalább külsőleg, az egészséges bokrok gumóitól. Ha azonban a beteg bokrok alatt termett gumókat a köldökhöz közel kettészeljük, úgy azt látjuk, hogy az edények sárga színt öltöttek s e sárga szín, ha a gumó kihajt, átmeleg a szárrészek edényeibe is. Ha ilyen beteg gumót elültetünk, az rendszeren kikel, csak hogy a fejlődő bokrok a rendszeren valamivel kisebbek maradnak, a levelek sodródása és sárgászörs színeződése korábban kezdődik s a növények korábban kezdenek elhalni. Ha

ilyen beteg növényt kihuzunk a földből, még fiatalunk ugyan gumókat a fészekben, ezek azonban aprók, mogyoró és dió nagyságúak, sőt még borsónagyságú gumók is találhatóak. A termés tehát csekély s emellett a gumók gyakran puhák s rendszeren nem is tolonákon, hanem közvetlenül a földalatti száron ülnek s ez apró gumók sok esetben még a fészekben ki is hajtanak.

Ha már most ezeket a fejlődésükben visszamaradt gumókat ültetjük el, ezek sok esetben ki sem kelnek, ha azonban mégis kikelnek és bokrot fejlesztenek, ezek aprók maradnak, leveleik kezdetül fogva fodrosak s a jellegzetes sárgászörs színtől a sötét-pirosig és kékespirosig a színeződés valamennyi árnyalatát mutatják.

Mivel a burgonya több iparágának, mint pl. a szeszeménytő- és burgonyalisztgyártásnak nyersanyaga s mivel hazánk egyes vidékein a szegény néposztálynak legfontosabb, sőt helyenként csaknem egyedüli táplálékául szolgál, beláthatjuk, mekkora veszedelmet jelenthet a burgonyatermést teljesen megsemmisíteni képes eme betegség nemcsak egyes iparágakra, hanem egész vidékek lakosságára nézve is.

Az egyetlen mód, amely e veszedelmes betegség leküzdésére ez időszerezt rendelkezésünkre áll, az, hogy lelkiismeretes gondossággal válogassuk ki vetési célra az egészséges gumókat. Ez csakis úgy történhetik, hogy július és augusztus hó folyamán, amikor a beteg bokrok az egészségesektől könnyen megkülönböztelhetők, még künn a burgonyaföldön megjelöljük a beteg bokrokat (színes rongy rákötésével, vagy jelzőkaró leszúrásával), ezeknek termését külön szedjük és semmi szín alatt sem használjuk vetésre. *Vetőmagul csak is teljesen egészséges bokrok gumóit szabad használni!*

Ha kényszerítve volnánk tavasszal vásárolni ismeretlen származású vetőgumókat, ez esetben — ezt különösen figyelmébe ajánljuk a burgonya termesztőknek — nem szabad elmulasztani, hogy a vásárló nagyobb mennyiségű, kb. 100 gumót tartalmazó mintát küldjön be Magyaróvárra a növénykórtani állomáshoz megvizsgálás végett. Nevezett intézet díjtalanul végzi a vizsgálatot s értesíti a beküldőt a minta egészségi állapotáról.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: Éles Károly.

Laptulajdonos és kiadó: Horvát Gábor

Vasuti menetrend.

Érvényes május 1-től.

Ukk felé indul:

D. e. 5 ó. 48, 10 ó. 34, d. u. 2 ó. 41, és 6 ó. 15 perckor.

Tapolca felé indul:

D. e. 8 ó. 33, d. u. 12 ó. 19, 4 ó. 19 és esti 8 ó. 5 perckor.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsió után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Ép ily szembeötölő a javulás az általános egészséget illetőleg.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul, Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védje gyet — a hal színt — kerjük figyelmbe vesni!

Tegnap kétségbe volt esve a direktor.

Az új operának kellett volna lennie, az összes jegyek el voltak adva és délben mondja hős tenorista, hogy semmi hangja sincs. A színházi orvos 8 napi pihenőt rendelt. Ekkor rohan direktor az első legjobb üzletbe és vesz egy doboz Tay-féle Sodeuer Mineral-pastillát s addig könyörög a tenoristának, míg ez egy pár pasztillát forró tejjében bevesz és aztán még egy párat a szájában elolvaszt. No, — és hogy énekelt este? Fényesen. És ezt csak a pasztillák tették. 1 doboz ára 1 K 25 f. Minden gyógyszerárba és drogériában kapható.

Főügynökség

Magyarország és Ausztriára:

W. Th. Guntzert, Wien, IV., Grosse Neugasse 27.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDESBEN

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy fivérem Böhm Pál cégtől, hol 5 évig mint társ működtem, a legbarátságosabb uton megváltam és helyben

Böhm Gáspár Párisi Áruháza

bejegyzett cég alatt kalap, cipő, uri és női divat, kézmű és díszműáru üzletet létesítettem.

Számos évek alatt szerzett bő tapasztalaimat új vállalatomban fogom érvényesíteni, minden igyekezetemmel oda hat törekvésem, hogy elsőrendű jó árukat előnyös árban bocsássak a t. közönség rendelkezésére.

Szíves támogatást és pártfogást kérek.

Kiváló tisztelettel

Böhm Gáspár.

Szükségleteinket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezjük be:

BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BÓDIS IGNÁC épület- és butorasztalos. Széchenyi-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész uri és női cipők. Kossuth-ucca.

BÖHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos-u.

CSIZMAZIA ISTVÁN vas- és fűszerkereskedése. Gazdasági magvak. Gazdasági gépek Kisfaludy-Szállóval szemben.

DARNAY KÁLMÁN vas- és fűszerkereskedő Gazdasági gépek raktára. Régiségtár.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likörgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó-u.

GRÜNFELD J. uri szabó üzlete és kész férfi ruharaktár, Sümegen.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

IOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca. Epstein-ház.

KELL JENŐ hétköcsitulajdonos és vendéglős. Mihályfai-ucca 82. sz.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos. Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és korcsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KOVACS ZSIGMOND borbély és fodrász.

LÖWY NÖVÉREK női ruha varróterme Deák Ferenc ucca.

MAÜTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

NOVÁK SÁNDOR mézeskalácsos és lisztkereskedő Deák Ferenc-ucca 112. sz.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sírkőraktár. Árpád-ucca.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHNITZLER SAROLTA kézimunka üzlete és harisnyakötődéje. Kossuth-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasúti vendéglős.

SKÁLÁK MIHÁLY vendéglős, Árpád-ucca.

SZIJARTÓ GYORGY templom-, szoba- és cimpfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az »Arany-báránny«-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-féle ház.

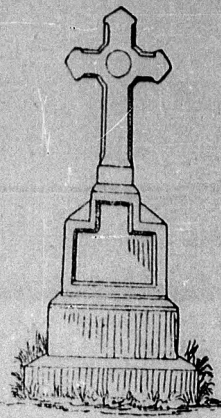
TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán- és üvegáru nagykereskedése.

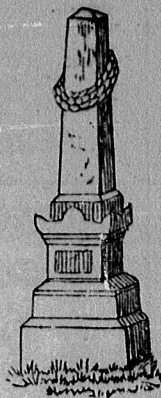
ZSCHIESCHE JÓZSEF gőzmalomtulajdonos. Gabonacsere.

Pentz Mihály

Kőfaragómester Sümegen.

Dús választék mindenféle sírköben. Ugymint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Siremlékeket, uti kereszteteket, szentháromság szobrokat, épület- és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javításokat jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy Keszthelyen 25 év óta fennálló

rőfös és divatáru üzletemet más vállalat miatt

feloszlatom

és hatóságilag engedélyezett

végeladást

tartok.

Az összes árukat mélyen leszállított áron árusítom, minélfogva kérem a nagyérdemű közönséget, hogy az olcsó bevásárlásra kedvező alkalmat minél előbb használja fel.

Teljes tisztelettel

Hochstädter Mór
Keszthelyen.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen kéjjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hattyugyógyosztár** által Majna-Frankfurt.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

Márkus Salamon Fia cég áruháza

Sümege, Kossuth Lajos ucca.

Nagy választék Zsorna-féle nyakkendőkben.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát az őszi és téli idényre :
legújabb és legdivatosabb ruhakelmékből, posztó, flanel, Casan, blouz-
kelmékből, pargetok, vásznak, paplanok, ingek, nyakkendők, gallérok és
kézelőkből. Nyaktűk, ing- és kézelőgombok, Clott alsóruhák és kötények.

Ágy- és asztalterítők, szőnyegek, függönyök a legjutányo-
sabb árákon.

A nagyérdemű hölgyközönség kívánságának megfelelően, egyes ruhák-
nak és blouzoknak való legfinomabb kelmékből, selymekből dús vá-
lasztéku raktárt tartok.

Nagy választék magyar gyártású sirkoszorukban.

Sétabotok. Hazai gyártmányú eső- és napernyők.

Mindennemű

nyomtatványokat

jutányos áron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor

könyvnyomdája Sümegen.

Mindennemű

könyvkötőmunkák

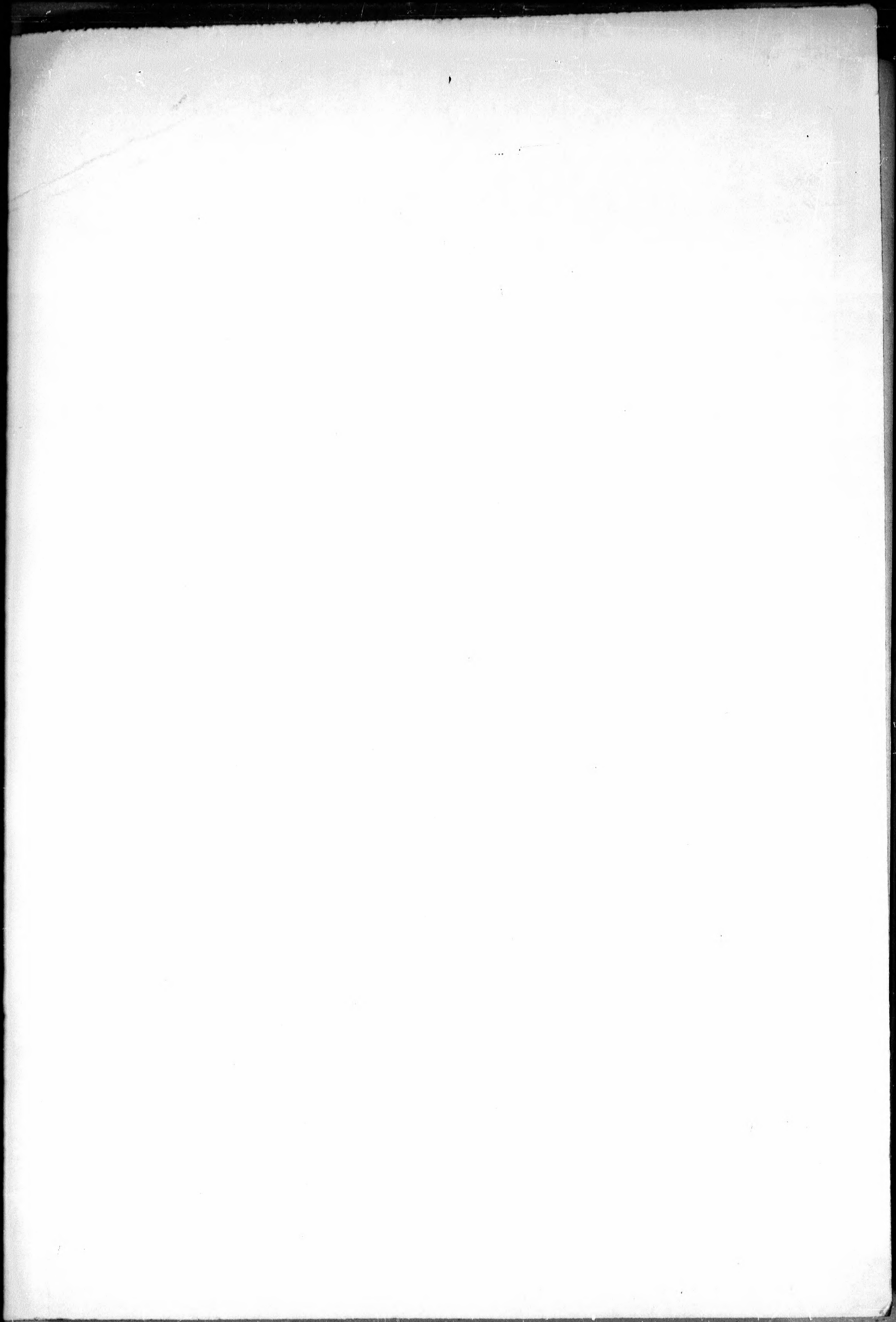
elfogadtatnak.

KOCKASZÁM

AA 104

3582

Vizsolyi Akos

hoz
vel
Eze
ber
sok
sek
sek
me
utá
kie
tek
ná
tek

kér
sá
oda
abr
üg
azu
for
zot
az
jav
köz

a
pe
sá

éle

A
E
A
S
E
E
E
E
A
E
C
S
A
E

E
E
E
A